

DE TAFEL VAN 15, HET EI VAN COLUMBUS OF TOCH GEWOON EEN PAARSE KROKODIL?

Door Laurence Haack op 17 mei 2014

Eind 2013 hebben de bestuurders van alle Zeeuwse Overheden samen de “Tafel van 15” opgericht. De Tafel van 15 is een overleg tussen bestuurders van alle 13 Zeeuwse gemeenten, het waterschap en de provincie onder voorzitterschap van de commissaris van de Koning. Het doel van dit overleg is om samen een antwoord te formuleren op de vraag welke maatregelen getroffen moeten worden om ook in de toekomst een krachtige en dienstverlenende overheid te kunnen waarborgen.

Naar mijn mening was de oprichting van de Tafel van 15 een heel goed initiatief, proactief initiatief nemen in plaats van lijdzaam afwachten wat het Rijk over ons uit stort. Ik ben een groot voorstander van samenwerken. Ik geloof er ook heilig in dat we als Zeeuwse overheden nog een hoop (efficiency) winst kunnen halen door op een effectieve manier met elkaar samen te werken op die terreinen waar ons dat voordeel oplevert. Ik had dan ook goede hoop dat dit selecte gezelschap Zeeuwse bestuurders een ei van Columbus zou kunnen leggen. U zult begrijpen dat ik zeer benieuwd was wat er uit dit overleg voort zou komen.

Afgelopen woensdag waren alle Zeeuwse bestuurders en politici uitgenodigd voor een bijeenkomst van de Tafel van 15 in het Scheldetheater in Terneuzen. Het doel van die bijeenkomst was tweeledig; aan de ene kant het informeren van de bestuurders en politici over het proces en het plan van aanpak dat de Tafel van 15 heeft opgesteld en aan de andere kant informeel kennismaken en netwerken.

Na een voorwoord door burgemeester Lonink zou Commissaris van de Koning Polman het plan van aanpak van de Tafel van 15 presenteren. In enthousiaste afwachting zat ik samen met zo'n 200 andere genodigden te wachten op het ei van Columbus dat ons gepresenteerd zou worden. De Tafel van 15 heeft zich als eerste de vraag gesteld wat voor soort overheid er past bij de toekomstige behoeften en wensen van de Zeeuwen. Van daaruit zijn ze terug gaan redeneren naar de situatie zoals die nu is. Dit om een structuurdiscussie over het aantal- en de soort overheden die we in de toekomst nodig hebben te vermijden. In plaats daarvan gaan we met elkaar bepalen hoe we de toekomst kunnen managen. Klinkt geweldig, vindt u ook niet?

Na deze veelbelovende inleidende woorden presenteerde de heer Polman met gepaste trots het einddoel van de Tafel van 15: “Één, voor de bewoners herkenbare, overheid in Zeeland”. Ook het plan van aanpak waarin staat hoe dit doel bereikt moet worden heeft de Tafel van 15 al vastgesteld.

Er zal gewerkt worden langs drie sporen;

- een organisatorisch spoor dat gaat over ambtelijke samenwerking tussen de verschillende overheden op het gebied van ondersteunende afdelingen en later ook op het gebied van de primaire taken
- een innovatief experiment in de gemeente Tholen waar gewerkt zal gaan worden alsof er al één herkenbare Zeeuwse overheid is. Van die ervaringen kan geleerd worden en gebruik gemaakt worden in de rest van het traject.

- Een bestuurlijk spoor, waar bekeken wordt wat de Zeeuwse overheden bindt, hoe één herkenbare overheid er uit moet zien en hoe die bereikt kan worden.

Hier sloeg mijn enthousiasme om naar scepsis. Want de stip die de Tafel van 15 op de horizon zet is “één herkenbare Zeeuwse Overheid”. Dit doel mag je naar mijn mening alleen maar stellen als dat doel de uitkomst is van een zo breed mogelijk gevoerde structuurdiscussie. In ieder geval moet die discussie dan gevoerd zijn in alle gemeenteraden, provinciale staten en de algemene vergadering van het waterschap.

In geen van deze volksvertegenwoordigende organen is deze discussie echter gevoerd. De woorden “We willen de discussie over een structuurvisie vermijden” krijgen hierdoor ineens wel een heel andere lading. Ook de drie sporen waarlangs de Tafel van 15 wil gaan werken komen dan in een heel ander licht te staan, het lijkt verdacht veel op naar het op voorhand heilig verklaarde doel toe redeneren. Vanuit de zaal heb ik aangegeven dat ze naar mijn mening toch echt een aantal stappen overslaan in dit proces. Want hoe kun je nu in zo’n belangrijk proces met zulke verstrekkende gevolgen het hoe al helemaal concreet invullen zonder dat je democratische legitimiteit hebt verworven voor het wat? Of, zoals een collega raadslid uit de gemeente Hulst het verwoordde: “Ik heb het gevoel dat jullie ons in een worstmachine willen stoppen, we kunnen geen kant meer op en we weten allemaal wat er uit een worstmachine komt” De netwerkborrel na afloop was heel gezellig en bijzonder nuttig, maar toch ging ik naar huis met een paarse krokodil in mijn tas terwijl ik gekomen was om een ei van Columbus te halen.

Vandaag zat er bij de post een brochure over het Plan van aanpak van de Tafel van 15. Onder andere staat hierin het tijdpad zoals de Tafel van 15 dat voor ogen heeft. De planning is dat in augustus het plan van aanpak ter vaststelling wordt aangeboden aan de volksvertegenwoordigers van de verschillende deelnemende overheden. We mogen dan bedenkingen en zienswijzen in brengen. Klinkt mooi, maar helaas is de werkelijkheid anders. Uit het verdere tijdpad blijkt namelijk dat nadat alle zienswijzen, reacties en bedenkingen door de Tafel van 15 verwerkt zijn het ook de Tafel van 15 is die het plan van aanpak definitief gaat vaststellen. In het hele traject komen de volksvertegenwoordigers verder niet meer voor. Er is geen enkel moment meer ingebouwd waarop wij als vertegenwoordigers van het Zeeuwse volk invloed uit kunnen oefenen. Naar mijn mening kan en mag een zo belangrijk proces met zulke verstrekkende gevolgen voor de burger niet op die manier worden doorgeduwd door een select groepje bestuurders.

Begrijpt u me niet verkeerd, er zitten hele goede elementen in het plan van aanpak, met name het organisatorische spoor biedt veel kansen en ook het innovatieve experiment in de Gemeente Tholen vind ik positief. Echter, door de manier waarop het proces wordt ingestoken vrees ik dat het kind met het badwater wordt weggegooid. Want naar mijn mening hebben we als volksvertegenwoordigers, ondanks die positieve elementen, in augustus vooralsnog maar één keus: ongenueanceerd en onvoorwaardelijk nee zeggen tegen het plan van aanpak dat de Tafel van 15 ons presenteert. Persoonlijk zou ik dat betreuren, dus ergens heb ik nog de hoop dat men terug gaat naar de tekentafel

om van deze enorme paarse krokodil alsnog een prachtig ei van Columbus te maken.